

2022 – Uitgave nr. 14

TWEE EEUWEN HERBERGEN TE ZEMST

Daniel Wenseleir

Daniel WENSELEIR

TWEE EEUWEN HERBERGEN TE ZEMST

TWEE EEUWEN HERBERGEN TE ZEMST

Auteur: Daniel Wenseleir

Wettelijk depot: D/2022/14433/03

© 2022 Heemkring 'de Semse'

Verantwoordelijke uitgever: Paul Van de Velde, voorzitter Heemkring 'de Semse', Schoolstraat 17 te 1980 Zemst

INHOUD

VOORWOORD	4
INLEIDING	5
LIGGING VAN DE HERBERGEN	6
LIJST VAN DE HERBERGEN	7
GEOGRAFISCHE SITUERING	8
DE VOLKSHERBERG.....	9
DE HERBERGEN IN HET GEHUCHT 'DE BRUG'	12
De afbraak van het gehucht 'De Brug'	12
1 - In de Roode Gordijntjes	14
2 - In de Valies (Bij de Kegel)	15
3 - In de Kop	16
4 - In 't Voske, 't Zandtapijt, In 't Zandtapijt bij Lydia	17
5 - In 't Nieuw Vosken	19
6 - In de Welkom, bij Den Duyver.....	21
7 - In den Boerenhandel, bij Jacobus 'Kobe' Beullens.....	23
8 - In 't Brughuis, Zemst-Brug.....	24
9 - In de Veehandel	25
10 - Afspanning De Roos, In de Roos.....	27
DE HERBERGEN VAN DE BRUSSESESTEENWEG VAN 'DE BRUG' TOT 'DE GRIET', VAN DE KLOOSTERSTRAAT EN DE STATIONS LAAN	32
11 - FC Zemst Sportief - Brusselsesteenweg 2.....	33
12 - De Melkerij - Brusselsesteenweg 3A.....	35
13 - Hoge Wip, Schutterslokaal 'De Vereniging'	36
14 - In den Ruyter (Bij Jules van den Tip) - Brusselsesteenweg 5.....	37
15 - Café des Sports, De Nieuwe Sportwereld (Bij Flupke) - Brusselsesteenweg 45	38
16 - Den Hert, Van Haecht - Kloosterstraat 2	40
17 - Patronaat - Kloosterstraat 4	41
18 - Faystar - Brusselsesteenweg 70	43
19 - Fay and Jay's - Brusselsesteenweg 31	45
20 - Oud Sempst - Brusselsesteenweg 86	46
21 - In den Stilstand, In het Sportlokaal (den dikke van Boxem), Pannenhuis - Brusselsesteenweg 84.....	49
22 - In den Schatter (bij Vanderheyden) - Brusselsesteenweg 109.....	51
23 - Bij Van Humbeeck - Stationslaan 5 (op 'De Griet')	53
24 - Onder den Toren - Stationslaan 9	56
25 - In 't Kerkveld - Stationslaan 20-22	58
26 - Jef van Boer - Stationslaan 24	59
27 - Bij de Witte - Stationslaan 44	60
28 - 't Brouwershuis, Boer uit ten Ruyter - Stationslaan 56	62
29 - Chirohemen - Stationslaan 55.....	63
30 - Het Haesenhof - Gulderij 26.....	65
DE HERBERGEN VAN DE BRUSSESESTEENWEG (VAN 'DE GRIET' TOT DE DAMSTRAAT), DE KERKSTRAAT, DE SCHOOLSTRAAT EN DE DAMSTRAAT	66
31 - Bij Sloek - Kerkstraat 12	67
32 - In den Weireld, bij Grauwels - Kerkplein 1.....	68
33 - 't Schoon Zicht - Kerkstraat 12	69
34 - Eldorado - Kerkstraat 3.....	70
35 - Heemkring 'de Semse' - Schoolstraat 17.....	73
36 - Sporthal - Schoolstraat 13	74
37 - Bij Grauwels - Brusselsesteenweg 39.....	75
38 - De Hertogh - Brusselsesteenweg 120	76

39 - In Den Rooden Leeuw - Brusselsesteenweg 128.....	77
40 - In Plaisance - Brusselsesteenweg 41.....	78
41 - Zadelmakerij - Brusselsesteenweg 43.....	79
42 - Au bon Coin, Bij 'Mach', 'Op den hoek', Sportwereld, 't Wiel - Brusselsesteenweg 44.....	80
43 - Op den Berg, bij Erna, bij J en J - Brusselsesteenweg 46.....	82
44 - Smulkroeg Njamie - Brusselsesteenweg 49.....	84
45 - Café Du Nouveau Boulevard - Brusselsesteenweg 140.....	85
46 - Prins Leopold - Brusselsesteenweg 44.....	86
47 - De Kroeg, In den Arm, Rialto - Brusselsesteenweg 182.....	93
48 - Autobus, Den Duffelaar, Rozenhof - Brusselsesteenweg 116.....	96
49 - Bali - Brusselsesteenweg 117.....	97
DE HERBERGEN VAN DE LEOPOLDSTRAAT, DE LINTERPOORTENLAAN, DE KLEINE LINDESTRAAT EN DE KLEEMPOELSTRAAT.....	
50 - De Witpen - Leopoldstraat 28.....	100
51 - In de Leopoldstraat (De Moullie) - Leopoldstraat 32.....	101
52 - Zonnestein - Grand Café - Leopoldstraat 33.....	102
53 - Bar Entrepot - Leopoldstraat 36.....	103
54 - Den Anker - Leopoldstraat 44.....	104
55 - De Kroon - Leopoldstraat 72.....	105
56 - Bij de Pots - Leopoldstraat 103.....	107
57 - De Maalder (De No) - Leopoldstraat 102.....	109
58 - Bij Betty - Linterpoortenlaan 3.....	110
59 - Den Duffelaar - Linterpoortenlaan 2.....	111
60 - Linterpoorten - Linterpoortenlaan 21.....	113
61 - De Kleine Linde - Singelweg 1.....	114
62 - IJssalon 'De Kleine Linde' - Kleine Lindestraat 27.....	116
63 - Blokmaker - Kleempoelstraat 55.....	117
64 - Bij Mieke Michel - Kleempoelstraat 53.....	118
65 - In de Snijder - Kleempoelstraat 79.....	119
66 - Rozeke van Ranges - Kleempoelstraat 76.....	121
DE HERBERGEN VAN DE HOOGSTRAAT.....	
67 - Het Hoefijzer, bij Sooi Boon - Hoogstraat 6.....	123
68 - In den Bottine - Hoogstraat 7.....	124
69 - Takker - Hoogstraat 24.....	125
70 - Bij de Flup - Hoogstraat 26.....	126
71 - De Smidse - Hoogstraat 28.....	128
72 - Hof van Releghe - Hoogstraat 17.....	129
73 - Normandie - Hoogstraat 27.....	130
74 - In 't Prinsenhof - Hoogstraat 35.....	132
75 - Van Noyen, bij 'Van Hoeikes' - Hoogstraat 55.....	133
76 - Jacobs-Van Haesendonck - Hoogstraat 57.....	136
77 - Bij Michel, bij Penninckx - Hoogstraat 81.....	137
78 - Brouwerij Vloeberghs - Hoogstraat 99.....	138
79 - In Gent - Hoogstraat 103.....	140
80 - Mie van de Pees - Hoogstraat 119.....	141
81 - Rood Geel - Hoogstraat 178.....	142
82 - De Nootelaer - Hoogstraat 186.....	144
83 - Het Waterken - Waterken 1.....	145
84 - Kemme - Hoogstraat 199.....	147
85 - De Zwierbol - Beekveldstraat 12.....	148
86 - Hof ter Vreught, In de Plezante Hoek, bij Pateet, bij Sjoeko - Hoogstraat 135.....	149
87 - De Reidsduif (bij Camme) - Hoogstraat 258.....	151
88 - De beleefboerderij van vzw Hof van Beieren - Schom 8.....	152
ETYMOLOGISCHE BETEKENIS VAN DE BENAMING VOOR HERBERGEN.....	153
LIJST VAN DE HERBERGEN EN HERBERGIERS IN ZEMST ANNO 1800 / GERAADPLEEGDE ARCHIEVEN.....	154
EPILOOG.....	155
OOK VERSCHENEN IN DEZE REEKS.....	156

VOORWOORD

‘Een spiegel van het werkelijke leven in de loop der eeuwen’, zo noemde de Nederlandse cultuurhistoricus Bernard Hermesdorf het herbergleven. Herbergen vormden niet alleen het kloppende hart van het sociale leven van de dorpsgemeenschap, het waren in vele gevallen ook de plaatsen waar het openbare leven zich voltrok.

Onder impuls van de gemeente Zemst heeft Heemkring ‘de Semse’ de uitdaging aangegaan om een met feiten gedocumenteerde lijst op te stellen van de herbergen die Zemst en zijn deelgemeenten rijk is en was. Dat het opstellen van deze ‘bloemlezing’ dringend werd, moge blijken uit het feit dat het aantal herbergen de laatste eeuw sterk afgenomen is. Deze beweging zette zich in na de Eerste Wereldoorlog en gaat onder invloed van vele factoren verder tot op heden. Het is dan ook belangrijk om de geschiedenis en de daarmee verbonden anekdotes op te tekenen van zij die het mee mochten beleven.

Dit boek over de herbergen van Zemst is dan ook een keur van de vele getuigenissen over het reilen en zeilen van het lokale herbergleven. De auteur heeft tijd noch moeite gespaard om door opzoekingswerk in archieven een beeld te verkrijgen van de vele herbergen. Hij tekende ook de herinneringen op van de tientallen personen die hij door speurwerk kon linken aan de vergane ‘herbergglorie’.

Als heemkring zijn we fier dit boek te mogen voorstellen aan de Zemstse gemeenschap. Eind 2021 verscheen reeds een eerste boek over de herbergen van Weerde. Dit is het tweede boek uit een reeks over de herbergen van (Groot-)Zemst. De boeken over de herbergen uit de andere deelgemeenten zijn in voorbereiding.

Paul Van de Velde
Voorzitter Heemkring ‘de Semse’ vzw

INLEIDING

In hoeverre is het mogelijk om de geschiedenis te schrijven van de herbergen in Zemst, waarbij er over sommige geen getuigenissen of geschriften overgebleven zijn? Een groot aantal sporen van de alledaagse bezigheden in de volksherbergen en van hun klanten zijn namelijk verdwenen in de nevelen van de tijd.

De gewone mensen hadden geen afbeeldingen van het dagelijkse leven en de gewoontes in de herberg. Fotografie bestond nauwelijks en was zeer duur. Tekeningen en schilderijen zijn vaak de enige getuigen van de tijdsperiode waarvan we trachten een tipje van de sluier op te lichten.

Het verzamelen van de nodige gegevens kostte veel moeite. Er was immers weinig materiaal voorhanden. In bepaalde gevallen hebben we dan ook gelijkwaardige voorbeelden toegevoegd, om zoveel mogelijk de toenmalige sfeer te benaderen. Binnenzichten waren veelal niet te vinden. Daarom hebben we in voorkomend geval gebruikgemaakt van prenten en schilderijen.

Het is de bedoeling van Heemkring 'de Semse' om datgene wat nog vindbaar was over de toenmalige levensgewoontes te bewaren voor het nageslacht.

De lijst van herbergen is wellicht niet volledig: vermoedelijk ontbreken er een aantal die enkel in de 19e eeuw bestonden.

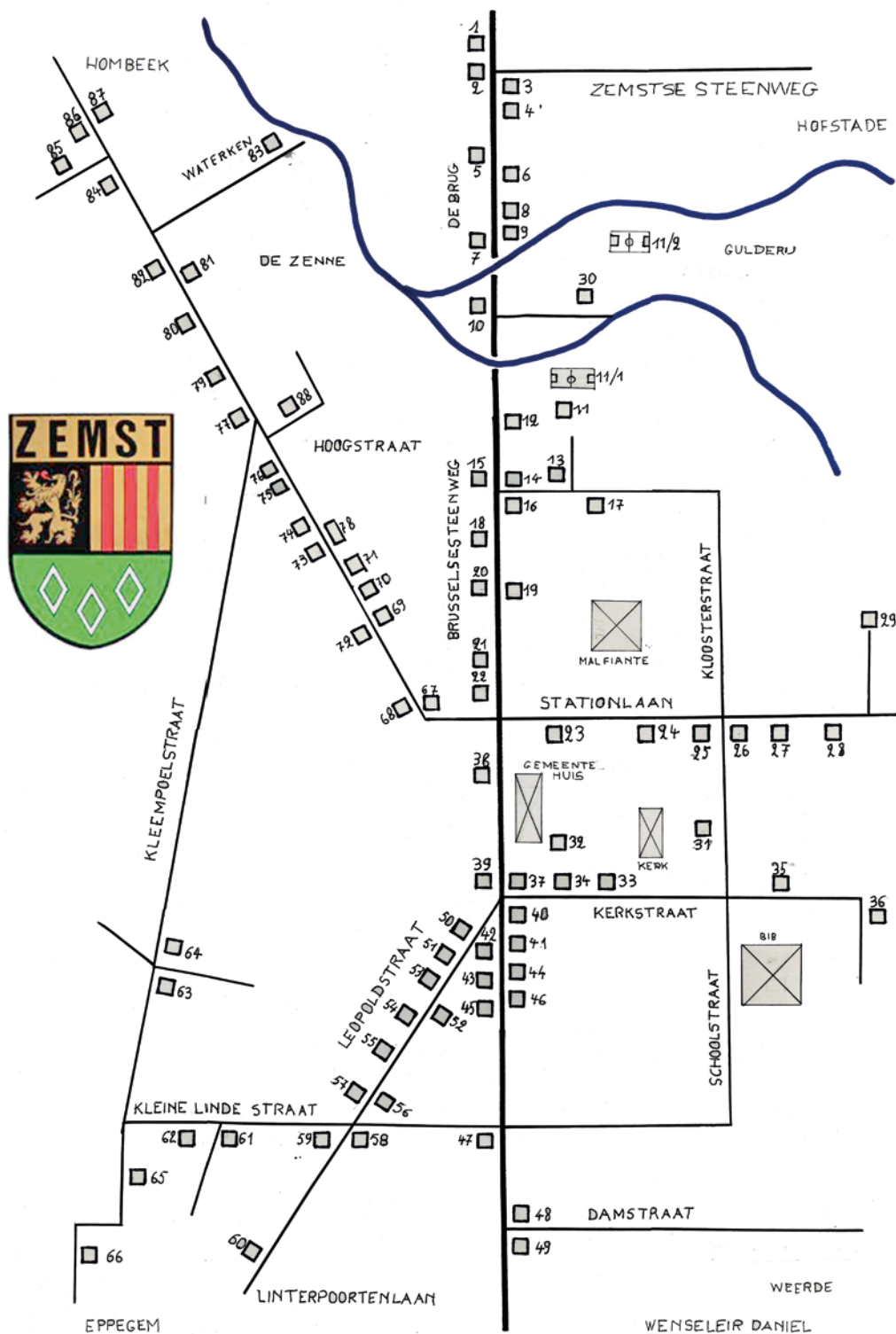
DANIEL WENSELEIR

Herberg 'De Roos', een aquarel van Daniel Wenseleir.

LIGGING VAN DE HERBERGEN

De herbergen die aangeduid zijn op onderstaande kaart dateren van het einde van de 19e eeuw en van de 20e en 21e eeuw. De inventaris werd opgesteld op basis van eigen onderzoek en ingewonnen getuigenissen, maar zonder garantie op volledigheid. De ligging van elke herberg werd aangegeven met een nummer op de kaart. Aan de hand van dit nummer kan de naam van de herberg teruggevonden worden in de lijst op de volgende bladzijde.

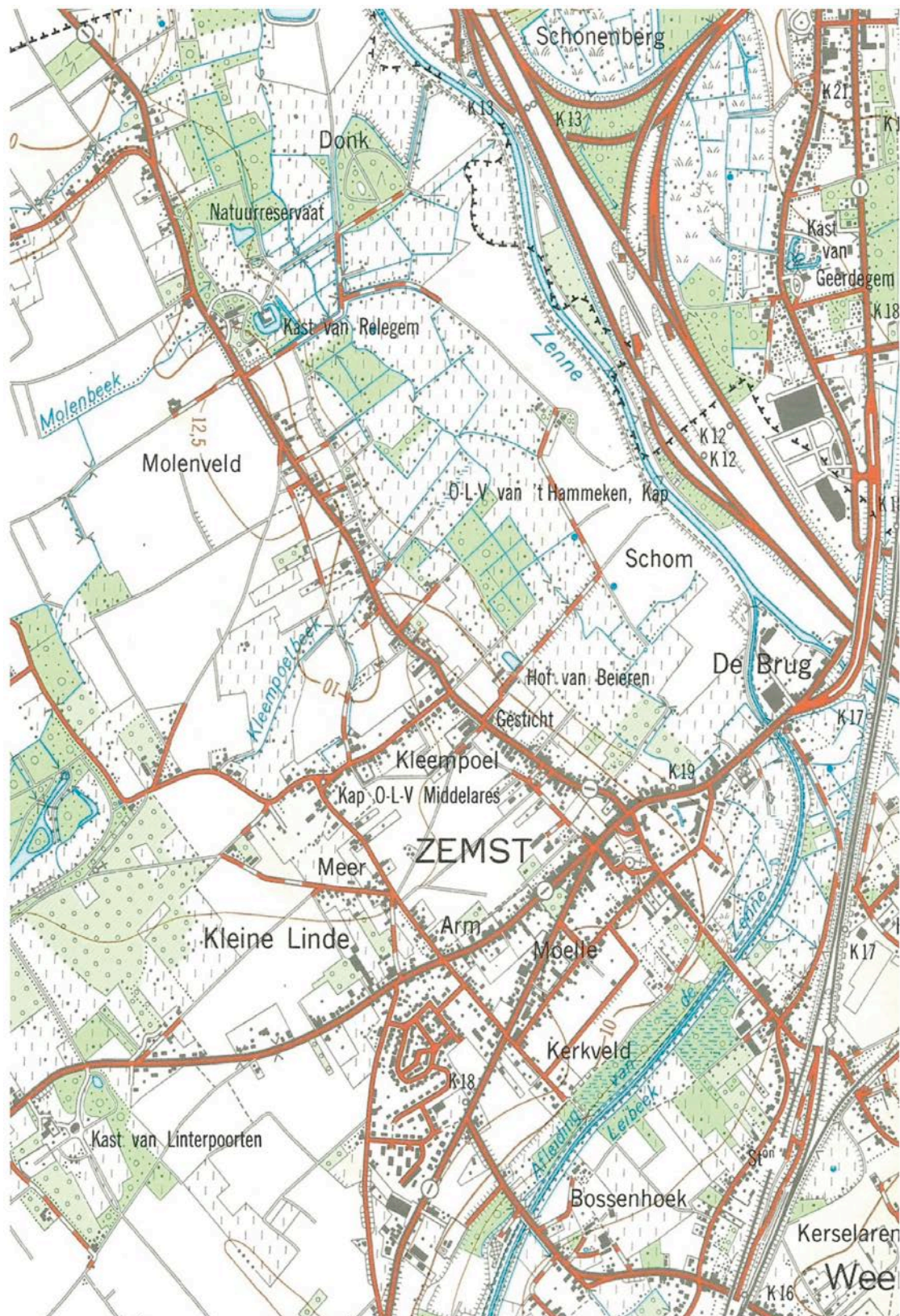

LIJST VAN DE HERBERGEN

Nr.	Naam	P.	Nr.	Naam	P.
1	IN DE ROODE GORDIJNTJES	14	45	CAFE DU NOUVEAU BOULEVARD	85
2	IN DE VALIES	15	46	PRINS LEOPOLD	86
3	IN DE KOP	16	47	DE KROEG	93
4	'T ZANDTAPIJT	17	48	AUTOBUS	96
5	IN 'T NIEUW VOSKE	19	49	BALI	97
6	IN DE WELKOM	21	50	DE WITPEN	100
7	IN DEN BOERENHANDEL	23	51	IN DE LEOPOLDSTRAAT	101
8	IN 'T BRUGHUIS	24	52	ZONNESTEEN	102
9	IN DE VEEHANDEL	25	53	BAR ENTREPOT	103
10	DE ROOS	27	54	DEN ANKER	104
11	FC ZEMST SPORTIEF	33	55	DE KROON	105
12	DE MELKERIJ	35	56	BIJ DE POTS	107
13	HOGHE WIP	36	57	DE MAALDER	109
14	IN DE RUYTER	37	58	BIJ BETTY	110
15	DE NIEUWE SPORTWERELD	38	59	DEN DUFFELAAR	111
16	DEN HERT	40	60	LINTERPOORTEN	113
17	PATRONAAT	41	61	DE KEINE LINDE	114
18	TELSTAR	43	62	IJSSALON DE KLEINE LINDE	116
19	FAY AND JAY's	45	63	BLOKMAKER	117
20	OUD SEMPST	46	64	BIJ MIEKE MICHEL	118
21	PANNENHUIS	49	65	IN DE SNIJDER	119
22	IN DEN SCHATTER	51	66	ROZEKE VAN RANGES	121
23	BIJ VAN HUMBEECK	53	67	HET HOEFIJZER	123
24	ONDER DEN TOREN	56	68	IN DEN BOTTINE	124
25	IN 'T KERKVELD	58	69	TAKKER	125
26	JEF VAN BOER	59	70	BIJ DE FLUP	126
27	BIJ DE WITTE	60	71	DE SMIDSE	128
28	BOER UIT TEN RUYTER	62	72	HOF VAN RELEGHEM	129
29	CHIROHEMEN	63	73	NORMANDIE	130
30	HET HAESENHOF	65	74	IN 'T PRINSENHOF	132
31	BIJ SLOEK	67	75	VAN NOYEN	133
32	IN DEN WEIRELD	68	76	JACOBS-VANHAESENDONCK	136
33	'T SCHOON ZICHT	69	77	BIJ PENNINGCKX	137
34	ELDORADO	70	78	BROUWERIJ VLOEBERGHES	138
35	HEEMKRING 'DE SEMSE'	73	79	IN GENT	140
36	SPORTHAL	74	80	MIE VAN DE PEES	141
37	BIJ GRAUWELS	75	81	ROOD GEEL	142
38	DE HERTOOGH	76	82	DE NOOTELAER	144
39	IN DEN ROODEN LEEUW	77	83	HET WATERKEN	145
40	IN PLAISANCE	78	84	KEMME	147
41	ZADELMAKERIJ	79	85	DE ZWIERBOL	148
42	'T WIEL	80	86	IN DE PLEZANTE HOEK	149
43	OP DEN BERG	82	87	DE REISDUIF	151
44	SMULKROEG NJAMIE	84	88	BELEEFBOERDERIJ HOF VAN BEIEREN	152

GEOGRAFISCHE SITUERING

Het onderstaande kaartje geeft een beeld van de geografische regio waarover we het in dit boek gaan hebben.

DE VOLKSHERBERG

HET VOLKSCAFÉ

Ooit was het Vlaamse landschap ondenkbaar zonder de talrijke volkscafés die er deel van uitmaakten. Ze zijn nog steeds alledaagse oorden van verpozing en vermaak. Na het werk of op zondag konden zowel toevallige passanten als trouwe klanten er voor een korte babbel, een snelle pint of voor een avondje plezier terecht. Vandaag de dag sluit echter elke week wel ergens een volkscafé zijn deuren.

Meestal eindigt het onder de sloophamer of krijgt het een andere bestemming toegewezen als taverne, restaurant, bar of particuliere woning. Soms moet het oude interieur bij overname door de nieuwe eigenaars plaatsmaken voor moderne meubels of verdwijnt de charme van deze alledaagse plek vluchtig onder een laagje blinkende verf. Net door hun alledaagse karakter zijn de volkscafés een wezenlijk deel van ons culturele erfgoed. Niet alleen de vaak waardevolle interieurs, maar ook de geschiedenis, de verhalen en anekdotes mogen niet zo maar verloren gaan. Met elk volkscafé dat verdwijnt, gaat niet alleen het materiële erfgoed verloren, maar valt er ook een sociaal vangnet weg dat voor velen belangrijk is.

VAN TOOG TOT KOER

In een volkscafé krijg je wel eens het gevoel dat de tijd er is blijven stilstaan. De trend om de interieurs aan te passen en te doen evolueren volgens de steeds wisselende modes is er vrij beperkt. Denk bijvoorbeeld maar even aan de toog, vaak met bijhorende lambrisering en ingewerkte spiegels en zitbanken, of aan de kleurrijke cementtegelvloer, de kleine tafels met formica blad, inclusief de kanaries in de kooi en de sanseveria's op de vensterbank.

Opvallend is dat het volkscafé bestaat uit één open ruimte. Door het open decor zie je iedereen en kun je dus ook met iedereen praten, zonder je stoel te moeten verlaten. Een intiem gesprek houden is er dus niet vanzelfsprekend. Volkscafés bevatten vaak interieuraspecten die je elders maar zelden meer tegenkomt, zoals de spaarkas aan de muur, die nu een heropleving kent. De 'stoof', die in de winter voor een gezellige warmte zorgt, staat dikwijls tegen de muur, maar kan zich evengoed in het midden bevinden als een centraal punt in het volkscafé. Het sanitair lijkt soms uit vervlogen tijden te stammen. Vaak moet je er een lange weg afleggen: via de woonruimte naar de 'koer'. Stromend water is geen regel, de plank met gat en de deur met het verluchtingshartje ... In een volkscafé kom je ze nog tegen!

DRINK- EN SPEELPLEZIER

Maar bovenal, in een café wordt er gedronken. 'Niets is zo erg als een café zonder bier', beter kon Bob-bejaan Schoepen het niet verwoorden. Naast de gewone pintjes biedt een volkscafé ook een hele reeks streekbieren. Het bier wordt meestal uit de fles geschonken, want een tapkraan ontbreekt vaak. Een kop koffie krijg je voorgeschoteld met de typische filter. Wie een versnapering wil, heeft de keuze uit chocoladerepen, chips, hardgekookte eieren of droge worsten. Voor de jongste cafébezoekers is er frisdrank. De prijzen zijn er democratisch. Bovendien wordt er in een volkscafé heel wat afgespeeld: biljart, poolbiljart, vogelpik, en uiteraard kaartspelen zijn er een populair tijdverdrijf. In uitzonderlijke gevallen vind je er nog de echte volksspelen zoals nagelkloppen, kegelen, krulbol of trabol ... Het volkscafé kan eveneens dienstdoen voor verzamelaars, schutters- of supportersclubs. Wie kent er trouwens geen café dat 'De Reisduif' heet, omdat het 'duivenlokaal' of het lokaal van de vinkenzetters er nog steeds gevestigd is? Deze verenigingen zijn zeer belangrijk voor het volkscafé, want meestal worden de hoogste inkomsten gehaald op de dagen dat de muziekvereniging of de supportersclub er haar vergaderingen houdt.

DE BENAMINGEN VAN DE VOLKSCAFÉS

‘In de Verzekering tegen de Grote Dorst’, ‘Schoon Zicht’, ‘De Laare Kam’ ... Je kunt geen cafénaam zo gek bedenken of hij prijkt wel ergens in Vlaanderen op het uithangbord van één of ander volkscafé. Deze welluidende cafénamen willen in de eerste plaats op een ludieke manier klanten lokken. Vaak hebben volkscafés al decennialang dezelfde naam, waarvan de oorsprong soms niet meer bekend is. Zo weet slechts nog een enkeling waar het Brugse café ‘Klein Noorwegen’ zijn naam vandaan haalde. Het is dan ook niet zo verwonderlijk dat er, om de leemte in de kennis van de ontstaansgeschiedenis van het café te vullen, soms meer dan één spannend verhaal over de naam de ronde doet. En er valt meer over de cafénamen te zeggen: veel volkscafés hebben een dubbele naam. Naast hun officiële naam staan ze in de volksmond bekend onder een andere naam. De bijnaam van het volkscafé wordt vaak verbonden aan de huidige café-uitbater of aan die van een paar generaties terug. Geen volkscafé zonder zijn cafébaas of -bazin. Hij of zij bepaalt in grote mate het welslagen van het café. Als een kapitein aan het roer van zijn schip, staat de waard(in) steeds paraat achter de toeg. De uitbater kent de klanten en de klanten kennen de uitbater. En uiteraard heeft hij/zij een sociale functie, niet enkel als luisterend oor, maar ook als organisator van kleinschalige evenementen, variërend van het jaarlijkse mosselleest tot en met heuse minifestivals. De uitbater is meestal ook de eigenaar van het volkscafé.

De stamgasten gaan er naartoe om ‘onder de mensen te zijn’. Typerend is de verscheidenheid van het publiek dat het volkscafé aantrekt en toelaat. Het is een plaats waar iedereen welkom is – denk aan de vele cafés die ‘In de Welkom’ heten – en waar luide muziek de stemming niet verbreekt. Ook jongeren vinden vooral in het weekend hun weg er naartoe. Sommigen hebben wellicht het versleten beeld voor ogen dat het volkscafé nog een laatste mannenbastion is. Dat is maar ten dele waar: er zijn inderdaad meer mannelijke klanten dan vrouwelijke, maar vergeet niet dat de klant in een volkscafé zijn drank doorgaans krijgt uit de handen van een vrouw. Cafébazinnen zijn immers kranige dames die vaak de pensioensleeftijd allang gepasseerd zijn. Cafébazen kunnen niet alleen rekenen op een lange staat van dienst, ze houden eveneens een familietraditie in stand. Heel wat volkscafés behoren al meerdere generaties tot dezelfde familie. Veel café-uitbaters leerden als kind ‘de stiel’ van hun moeder of vader. Zo kennen ze de vaste klanten – en de familie ervan – soms al een heel leven lang. Een volkscafé uitbaten gebeurt dan ook vaak in familieverband: broer of zus springt regelmatig in de bres op een druk moment, bijvoorbeeld na de markt.

BIJBEROEP

Vroeger was ‘café houden’ voor veel café-uitbaters geen hoofdberoep. De uitbater of zijn/haar partner hield in de zelfde ruimte of aanpalend een kruidenierswinkeltje, slagerij of kapperszaak open. In die kleine familiebedrijfjes werden de krachten vaak gebundeld: hij kapte het haar, zij schotelde de klanten een drankje voor. Maar ook bijvoorbeeld de (echtgenotes van) veehandelaren of boeren verdienden graag een centje bij door pintjes te schenken aan al dan niet toevallige passanten. Zo werden er zonder grote investeringen heel wat volkscafés geïmproviseerd in de voorplaats van particuliere woonhuizen. Omdat een café houden een lucratief bijberoep was, lieten sommigen gaandeweg het oude hoofdberoep voor wat het was. Het is dan ook niet verwonderlijk dat je in heel wat volkscafés vandaag nog de sporen van de oude stiel herkent. Toch zijn volkscafés als plaatsen van commercie nog niet helemaal uit het straatbeeld verdwenen. In heel wat volkscafés worden er nog regelmatig openbare verkopen georganiseerd. Ook de plaatselijke handel aan of achter de toeg mogen we niet vergeten.

DE TELOORGANG VAN DE VOLKSCAFÉS

Ook al verdwijnen volkscafés hoe langer hoe meer uit het straatbeeld, toch blijft er nog steeds behoefte bestaan aan dergelijke plaatsen waar mensen elkaar treffen en kennen. Door de open en gastvrije sfeer is een praatje met de cafébaas of met de andere bezoekers van het café altijd mogelijk. Dat dergelijke

ontmoetingsplaatsen het nog steeds goed kunnen doen, blijkt onder andere uit de zogenoemde zondagscafés die in verschillende dorpen opduiken, bijvoorbeeld in Eizeringen ('In de Verzekering tegen de Grote Dorst'). Ook jonge nieuwe uitbaters bewijzen dat een succesvol tweede leven voor volkscafés mogelijk is, met respect voor het verleden.

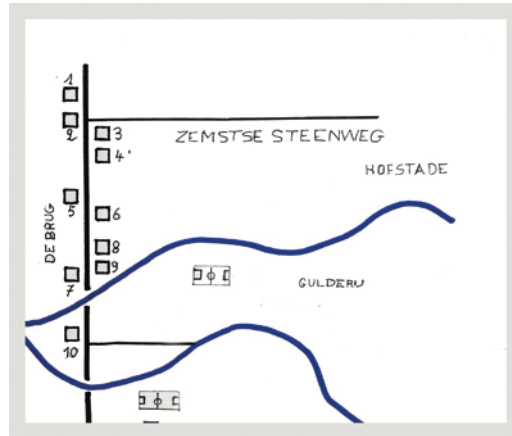
(naar Sophie Vanrafelghem)

Volkscafé 'In de Verzekering tegen de Grote Dorst' in Eizeringen, een dorp in het pajottenland, gelegen aan de kerk. Het is enkel 's zondags open na de mis. De uitbaters zijn de gebroers Paneels.

DE HERBERGEN IN HET GEHUCHT 'DE BRUG'

In dit hoofdstuk geven we, na even dieper in te gaan op de afbraak van het gehucht 'De Brug', een overzicht van de herbergen die hier gelegen waren.

DE AFBRAAK VAN HET GEHUCHT 'DE BRUG'

'De Brug' vormde een wijk apart, met een eigen kermis op 15 augustus en eigen teerfeesten.

In de jaren 1960 werd beslist om de E19 aan te leggen. Het tracé Brussel, Mechelen, Antwerpen werd, volgens sommigen om politieke redenen, dwars door het historische gehucht 'De Brug' van Zemst gelegd. Om die reden werden er aan het einde van de jaren 1960 een vijftigtal woningen plus de aanliggende landbouwgronden onteigend en afgebroken.

Zo verdween in Zemst het eeuwenoude historische gehucht 'De Brug', waar ooit tol betaald moest worden en waar, naast de grenscontroles en de tolhuizen, de reizigers konden overnachten in tavernes, cabarets en afspanningen. Langs de Zenne stonden er tot in de 16e eeuw pakhuizen om de te verhandelen goederen op te slaan en per boot verder te vervoeren.

Het gehucht 'De Brug' in de jaren 1950.

Het gehucht 'De Brug' werd volledig afgebroken voor de aanleg van de snelweg E19, van aan de nieuwe Zenne tot kilometerpaal K20.

De 'Semse Brug' tijdens de afbraak.

De afbraakwerken.

1 - IN DE ROODE GORDIJNTJES

De foto's op deze bladzijde tonen het gehucht de 'Semse Brug' vóór de afbraak ervan. Op deze plaats bevindt zich nu het viaduct over de E19. De gebouwen aan de rechterkant zijn verdwenen.

Het café 'In de Roode Gordijntjes' stond op de grens van de provincies Brabant en Antwerpen, in Zemst.

Vooraan rechts op de eerste foto (die dateert van 1968) ziet men de grenspaal (in 1970 met een bulldozer stuk gereden) die geplaatst werd tijdens de Franse overheersing in 1783, en die diende om de grens tussen de departementen 'de Dijle' en 'de Twee Netten' aan te duiden.

Vooraan het huis (vroeger het café 'In de Roode Gordijntjes') van Jozef De Greef, bijgenaamd 'de Karre'.

De garage van Wannes De Greef (ook 'Pé van Marie van Soëf' genoemd) met ernaast het café 'In de Roode Gordijntjes'.

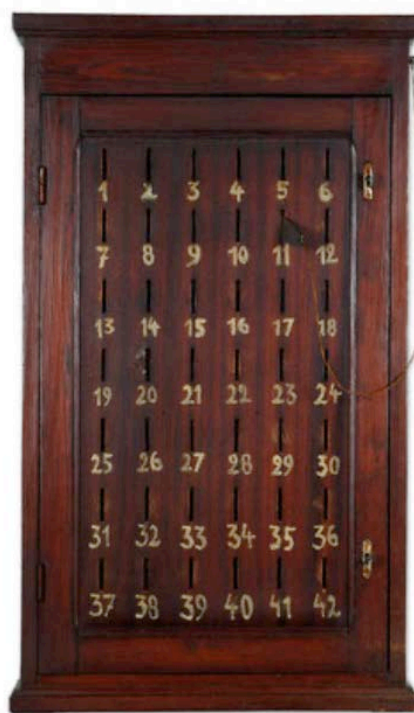
2 - IN DE VALIES (BIJ DE KEGEL)

Dit pand werd uitgebaat door Corneel Liekens, Antonia Volkaerts en hun dochter Mariette en had voornamelijk een ouder publiek. Het café sloot zijn deuren eind jaren 1950, begin jaren 1960.

De spaarkasjes hadden oorspronkelijk de bedoeling de mensen te stimuleren om te sparen, zodat ze over wat extra middelen konden beschikken bij een feestelijke gebeurtenis. In de cafés waar nu nog een spaarkas hangt, is het vooral een sociaal gebeuren, met een jaarlijks feest als jaarafsluiting. Het reglement voorziet steeds dat er een vast aantal stortingen gedaan moet worden, soms met een minimumbedrag. Wie niet voldoende spaart, moet vaak een boete betalen. Op een vastgelegd moment, meestal jaarlijks, gebeurt de uitbetaling tijdens een teerfeest.

'In de Valies', aquarel van Daniel Wenseleir.

Een spaarkasje.

EPILOOG

Dit boek is het tweede deel uit een reeks werken over de geschiedenis van de herbergen in Groot-Zemst. Het schetst een beeld over het rijke sociale leven in de gemeente Zemst in de afgelopen twee eeuwen.

Na mijn loopbaan als telecom officer bij Sabena, heb ik het genoeg gehad om zelf als herbergier een stukje van de herbergengeschiedenis te mogen invullen. Als 'ervaringsdeskundige' was het voor mij dan ook een plezier om de geschiedenis van de herbergen van Zemst-dorp te mogen samenstellen.

Het boek dat voorligt, is het resultaat van vele jaren opzoekingen in archieven en tientallen bevragingen en raadplegingen.

Ik dank vooral de zeer bereidwillige en vriendelijke personen die mij een schat aan informatie bezorgd hebben.

Een bijzondere dank aan Oscar Eyckmans, Andries ver Elst en Roger Van Kerckhoven voor het gebruik van hun heemkundige en culturele nalatenschap over de gemeente Zemst. Zonder hun documenten zou de samenstelling van dit boek in zijn huidige vorm niet mogelijk geweest zijn.

En dit is het resultaat!

Moge dit boek de lezer een idee geven over het vroegere herbergleven in ons geliefde dorp.

Daniel Wenseleir

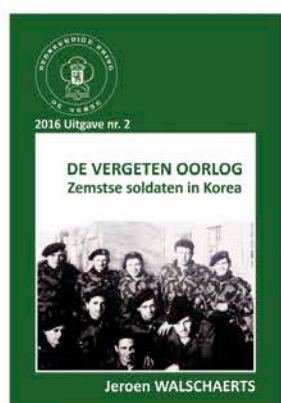

De auteur Daniel Wenseleir.

OOK VERSCHENEN IN DEZE REEKS

Uitverkocht

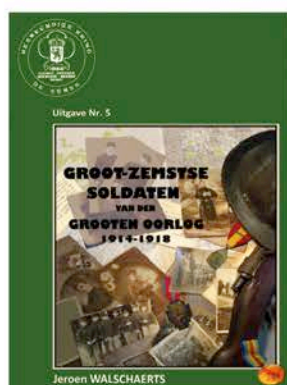
Jeroen WALSCHAERTS

Roger DE BROECK, Geert CLERSBOUT, Lou PEETERMANS, Bram VERHAEGEN en Jeroen WALSCHAERTS

Uitverkocht

Jeroen WALSCHAERTS

Werkgroep Wereldoorlog I van de Semsse

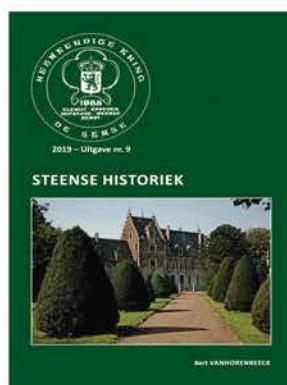
Benny VLEMINCKX

"Een wit kasteeltje"

"Het Steen"

Bert Vanhorenbeeck

Bert VANHORENBECK

NIETS WAS ZWART-WIT: EEN HISTORISCH ONDERZOEK

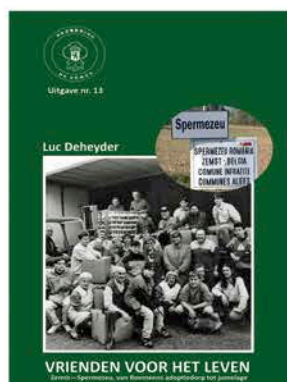
Benny VLEMINCKX

LUC JANSSENS

Bert VANHORENBECK

VRIENDEN VOOR HET LEVEN

Erven - Spemmen, van Bismarck tot Janssens

Daniel Wenseleir is geboren in 1937 en het minste dat van hem gezegd kan worden, is dat hij een bijzonder veelzijdig man is. Na een lange loopbaan als electro-technicus bij Sabena, kwam hij samen met zijn vrouw Jeanne in de horeca terecht: drie jaar baatten zij het café Tourmalet in Eppegem uit en daarna tien jaar café 't Steen in Elewijt. Ondertussen studeerde Daniel aan de Stedelijke Academie voor Beeldende Kunsten Jan Portaels te Vilvoorde. Hij trad toe tot de Kunstkring 't Steen waar hij gekend is voor zijn prachtige aquarellen en als mentor van tal van jonge kunstenaars. Ook als auteur is hij niet aan zijn proefstuk toe: in 2014 werd het boek 'Honger en dorst – Zemst' van zijn hand uitgegeven door de heemkring 'de Semse'.

Aan het boek 'Twee eeuwen herbergen te Zemst' werd door de auteur meer dan zes jaar gewerkt. Alle cafés van Zemst die door Daniel gelokaliseerd konden worden, werden met foto's, illustraties en anekdotes geïnventariseerd.

Daniel WENSELEIR